

ਦੇਵਗੰਧਾਰੀ ਮਹਲਾ ੯ ॥ ਸਭ ਕਿਛੁ ਜੀਵਤ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰ ॥ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਸੁਤ ਬੰਧਪ ਅਰੁ
ਫੁਨਿ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਨਾਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਤ ਜਬ ਨਿਆਰੇ ਟੇਰਤ ਪ੍ਰੇਤਿ ਪੁਕਾਰਿ ॥ ਆਧ
ਘਰੀ ਕੋਊ ਨਹਿ ਰਾਖੈ ਘਰ ਤੇ ਦੇਤ ਨਿਕਾਰਿ ॥ ੧॥ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਿਉ ਜਗ ਰਚਨਾ ਯਹ ਦੇਖਹੁ
ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਿ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਭਜੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਿਤ ਜਾ ਤੇ ਹੋਤ ਉਧਾਰ ॥੨॥ {ਪੰਨਾ 536}

ਪਦਅਰਥ:- ਬਿਵਹਾਰ—ਵਰਤਣ-ਵਿਹਾਰ। ਸਭ ਕਿਛੁ—ਸਾਰਾ। ਕੋ—ਦਾ। ਜੀਵਤ ਕੇ—ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਤ—ਮਾਂ। ਭਾਈ—ਭਰਾ। ਸੁਤ—ਪੁੱਤਰ। ਬੰਧਪ—ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ। ਅਰੁ—ਅਤੇ। ਫੁਨਿ—ਮੁੜ। ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ
ਨਾਰਿ—ਘਰ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ। 1। ਰਹਾਉ।

ਤੇ—ਤੋਂ, ਨਾਲੋਂ। ਪ੍ਰਾਨ—ਜਿੰਦ। ਨਿਆਰੇ—ਵੱਖਰੇ। ਟੇਰਤ—ਆਖਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੇਤ—ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ, ਕਰ ਚੁੱਕਾ।
ਪੁਕਾਰਿ—ਪੁਕਾਰ ਕੇ। ਕੋਊ—ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀ। ਘਰ ਤੇ—ਘਰ ਤੋਂ। ਨਿਕਾਰਿ—ਨਿਕਾਲ। 1।

ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸਨਾ—ਠਗ-ਨੀਰਾ (ਚਮਕਦੀ ਰੇਤ ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਹਰਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਦੌੜਦਾ
ਹੈ, ਚਮਕਦੀ ਰੇਤ ਅਗਾਂਹ ਅਗਾਂਹ ਜਾਂਦਾ ਪਾਣੀ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਦੌੜ ਦੌੜ ਕੇ ਹਰਨ ਜਿੰਦ ਗਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ)।
ਰਚਨਾ—ਖੇਡ, ਬਣਤਰ। ਯਹ—ਇਹ। ਰਿਦੈ—ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। ਬਿਚਾਰਿ—ਵਿਚਾਰ ਕੇ। ਜਾ ਤੇ—ਜਿਸ ਨਾਲ।
ਉਧਾਰੁ—ਪਾਰ-ਉਤਾਰਾ। 2।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਭਾਈ! ਮਾਂ, ਪਿਉ, ਭਰਾ, ਪੁੱਤਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਭੀ—ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਉਂਦਿਆਂ
ਦਾ ਹੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਹੈ। 1। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਮੌਤ ਆਉਣ ਤੇ) ਜਦੋਂ ਜਿੰਦ ਸਰੀਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ (ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਨਬੰਧੀ) ਉੱਚੀ
ਉੱਚੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਭੀ ਸਨਬੰਧੀ ਅੱਧੀ ਘੜੀ ਲਈ ਭੀ (ਉਸ ਨੂੰ)
ਘਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਘਰ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। 1।

ਹੇ ਭਾਈ! ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ, ਇਹ ਜਗਤ-ਖੇਡ ਠਗ-ਨੀਰੇ ਵਾਂਗ ਹੈ (ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਹਰਨ ਦੇ
ਪਾਣੀ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜਨ ਵਾਂਗ ਮਨੁੱਖ ਮਾਇਆ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜ ਦੌੜ ਕੇ ਆਤਮਕ ਮੌਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਹੇ ਨਾਨਕ! ਆਖ—
(ਹੇ ਭਾਈ!) ਸਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰਿਆ ਕਰ ਜਿਸ ਦੀ ਬਰਕਤਿ ਨਾਲ (ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ)
ਪਾਰ-ਉਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 2। 2।